

MAGYAR NÉPLAP

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Megjelenik kétféle kiadásban; hetenkint háromszor: szerdán, pénteken és vasárnap; s hetenkint egyszer: pénteken. — Terjedelme mindig 16 oldal.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. ker., Práter-utca 44. sz.

A „Magyar Néplap” ára hetenkint egyszeri megjelenéssel:

Egész évre 1 ft 80 kr.
Fél évre — > 95 >
Negyed évre — > 50 >

Egyes szám 4 kr.

A „Magyar Néplap” és „Mozsgarda” előfizetési

ára:
Egész évre 8 ft — kr.
Fél évre 1 > 50 >
Negyed évre — > 80 >

Szerkesztik:

LEPSÉNYI MIKLÓS

és

NÉMETH GELLÉRT.

A „Magyar Néplap” ára hetenkint háromszori megjelenéssel:

Egész évre 6 ft — kr.
Fél évre 3 > — >
Negyed évre 1 > 50 >

„Magyar Néplap” — hetenkint háromszor a „Mozsgarda”-val.

Egész évre 7 ft 20 kr.
Fél évre 3 > 60 >
Negyed évre 1 > 80 >

Az igazi keresztény.

Szíves bizalommal kérjük tisztelt elbarátainkat, lapunknak apostoli buzgósággal való folytonos terjesztésére, mert magasztos eszméink magvait csak így leszünk képesek széles körben elvetni és magunknak a jövőt biztosítani.

Szerk.

Altalános népszavazás.

Irta: Kaas Ivor.

Budapest, ápril 20.

Mikor Árpáddal bejöttek a magyarok, szabad nép voltak, s aki fegyvert viselhetett, mindenki részt vett a honfoglalásban. Ugy szerezték a hazát közösen, s az első magyar alkotmányban, melyet Pusztaszeren, az első országgyűlésen állapítottak meg, a második pontban azt határozták, hogy: „Mit közfáradalmaik által szerezhettek, abban *mindenkinek* része legyen“. Hozzá tették a harmadik pontban, hogy: „Miótan szabad akaratukból választották Álmost fejedelemüknek, sem ők, sem *fiaik soha* a fejedelem tanácsából *ki ne rekesztessenek*, s az ország *közigazgatásától meg ne fosztassanak*.“ Ha így alapították ezer év előtt Magyarországot, így tartásuk is meg.

Azóta sok mindenféle változott, de az ember most is csak ember s nem igavonó jószág. Emberrel emberségesen kell bánni s az emberi jogokat nem kell tőle elvonni. Lehet valaki szegény, lehet más gazdag; az egyik okos és tanult, a másik egyszerű, ki iskolákat nem végzett; erős és gyönge, hatalmas és alárendelt között a sors és szerencse különbségeket teremtett, de azért egyformán fiai vagyunk a magyar hazának s egyenlő hűséggel tartozunk a magyar királynak. A törvénytudók ezt közös honpolgárságnak nevezik s azt tanítják, hogy a honpolgárságban meg van a jogegyenlőség. Igaz-e ez? Ha igaz, akkor a jogegyenlőségnek az alkotmányban is meg kell lennie.

Ezt tartotta Kossuth Lajos is, midőn 1848-ban a népet az alkotmányba bevette, V. Ferdinánd király pedig a törvényt szentesítette, mely a népnek szavazati jogot és képviselést adott. Meg is hálálta ezt a nép s fegyvert fogott és vérét ontotta a szabadságért s a magyar alkotmányért, ezzel mentette meg Magyarországot a gyaláztól és a haláltól. Ha, mint azelőtt, csak a nemesség birt volna szavazati joggal s csak az szállt volna sikra, elvesztünk volna, mint a Rákóczy-forradalomban, vagy amint Lengyelország elveszett.

Félszázad előtt nagylelkű tudott lenni a magyar országgyűlés, politikai jogokat adott a polgároknak és parasztoknak s az akkori viszonyokhoz mérte a választási jogot. A későbbi kormányok ettől is sokakat megfosztottak, ahelyett, hogy a kor haladásával a közszabadságot kiterjesztették volna. Mert a hamis szabadelvűeknek a nép nem kellett, hanem mentül kevesebb a választó, annál jobb szeretik, mert annál kevesebb embert kell itatni, etetni és megvesztegetni. Így a választás olcsóbb s egyenként jobban meg

lehet a polgárokat ijeszteni s rákényszeríteni, hogy a kormány jelöltjére szavazzanak. Ezen a módon kaptuk a hamis országgyűléseket, melyek a néppel nem törődtek, ellene sokat vétettek, a rossz törvényeket hozták s az országot megnyomorították. Másképp ezen most már segíteni nem is lehet, mint ha a nép talpra áll s politikai jogait visszaköveteli. *Legyen hát általános népszavazás!*

Mindenki legyen választó, aki magyar honpolgár, ha nagykorú, hogy esze már megérett s alóla csak azon férfiak legyenek kivéve, kik szabadságuktól meg vannak fosztva, mert aki be van csukva akár kaszárnyában, akár fogházban, annak más parancsol s nem lehet szabad akarat. Az ilyen nem lehet választó. De minden más férfi az legyen. Istenadta jogánál, emberi méltóságánál, állampolgári kötelességénél, a nemzeti egység nevében és a haza érdekében ezt kell követelnünk.

Avagy kérdezik-e a miniszterek, képviselők és szolgabírák, hogy a legény, akit elvisznek katonának, s aki az országért nemcsak szolgálni, hanem vérével életét is feláldozni tartozik, fizet-e annyi adót, hogy a képviselőválasztási névjegyzékbe felvételetett? S mit szólnának, ha, aki nincs ide beiktatva, azt felelné, hogy nem megy katonának s nem esküszik hűséget a királynak, mert az állam neki semmi jogot nem ad? Vagy mi különbség van hazafiság és értelmiség dolgában a negyedtelkes gazda és a zsellér, a tíz forint adót fizető önálló iparos és a segédmunkás között, ki tehetsége szerint csak úgy fizet állami, községi és egyéb mindenféle adót, mint a milliomos bankár, vagy még sokkal inkább, mert ennek százezreket érő adómentes papirjai vannak, melyekről csak levágja a kamatot s könnyen éli világát, míg amaz nap-nap után fáradtsággal keresi mindennapi kenyerét s azonkívül borban, sörben, pálinkában, husban, dohányban, petróleumban mindennapi fogyasztásának egy részét az államkincstárba tartozik befizetni, akciz adóba. Ki tartja fen tehát Magyarországot? Kik védik és fizetik az államot? Azok-e, kik ma választók, vagy sokkal inkább mindazok, kik még nem választók?

Ha az állam csak nyolcszázhetvenezer embernek ad politikai jogot: férfilakosságának többi részét, három milliót, jogtalan rabszolgának tekintik. Mégis a kitagadottak, a jogfosztottak és elnyomottaktól követel legtöbbet s az által tartatik fenn. Ez nem igazság, ez így nem maradhat! Nincs is ez sehol a világon, csak nálunk Magyarországon. Ha alkotmányos állam akarunk lenni, ezen változtatni kell! Mert csak így követelhetünk mindenkitől hazafiságot, így érhetjük el a választások tisztaságát, így lesz az országgyű-

lés a nép valódi képviselője, a köztisztviselőket csak így nyerheti vissza. A nemzeti akarat más-ként nem érvényesülhet s Magyarország önállóságát és függetlenségét más úton soha el nem éri. Ez az igazi parlamenti reform, minden egyéb csak kuruzsolás.

Nem kell a néptől félni; az jobb, mint a politikusok. A nemzetiségi kérdést is a testvériséggel kell megoldani, mely az általános szavazati jogban rejlik. Szabadság, egyenlőség, testvériség általános szavazati jog nélkül nem is létezik, hanem csak mende-monda s olyan, mint a pengő érc és csengő cimbalom.

Ezt kívánja a kereszténység is, mely a magas cenzus és a választási visszaélések által igaztatott le. Krisztus Urunk mondásában: „Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat,“ benne foglaltatik az utasítás, hogy amely jogokat magunknak követelünk, másoktól meg ne tagadjuk.

Ne féljenek a kormányok az általános népszavazástól, mert az még sehohsem szült forradalmat. Azt a jogfosztás szüli, nem pedig a jogoknak adományozása, mert akinek joga van az államban, az azt megtartani igyekszik. Adjatok az egész népnek hazát, ezzel biztosítjátok jövőjét. Isten az ő népét el nem hagyja.

POLITIKAI HIREK

Meghívó. Mióta a „néppárt“ kitudta lobogóját, keletről, nyugatról, éjszakról és délről csoportosulnak köréje a haza polgárai. Illő tehát, hogy a magyar Alföld is adja jelét e tekintetben rokonszenvének, miért is annak egyik nagy városában Csongrádon f. évi április 26-án, vasárnap, d. u. 3 órakor a Templom-téren nagy, politikai népgyűlés lesz, melynek következő a tárgysorozata: 1. Elnöki megnyitó. Tartja: gr. Zichy Nándor aranygyapjas vitéz, val. belső titkos tanácsos, stb. 2. A néppárt és az „új rend.“ Tartja: Molnár János, komáromi apát-plébános. 3. A néppárt és a közgazdaság. Tartja: Dr. Bakonyi Elek, székesfővárosi ügyvéd. 4. „Isten hozott.“ Költemény. Irta és szavalja: Csapó János. 5. A néppárt zászlaja, elvei. Tartja: Kalmán Károly sóskuti plébános. 6. Elnöki zárszó. Fölvívjuk a magyar Alföld minden lakosát, hogy párt, rang, felekezeti különbség nélkül igyekezzék a csongrádi gyűlésen részt venni. Ne maradjon el senki, hogy az ott hallott eszmék lelkét hadd járassák át.

Új főispánok. A hivatalos lap tegnapi száma közli a királyi kéziratokat Haller János grófnak udvarhelymegyei és Mikó Árpádnak marostordamegyei főispánná történt kinevezéséről. Egyben közli Sándor Jánosnak marostordamegyei és marosvásárhelyi állásáról való felmentését, kisküküllőmegyei főispáni állásának meghagyása mellett.

A honalapítás törvénybe iktatása. Kedden tartott diszülésében fogadta el az országgyűlés azt a törvény-

javaslatot, melyet a kormány a honalapítás ezredéves emlékének törvénybe iktatásáról készített és nyújtott be a képviselőháznak. A törvényjavaslat szövege benn foglaltatik országgyűlési tudósításunkban.

Országgyűlés.

Ápril 21-én.

Napirend A honalapítás ezredéves emlékének megünneplése tárgyában kiküldött országos bizottság jelentésének tárgyalása a honalapítás ezredéves emlékének megünnepléséről és törvénybeiktatásáról.

Szerb György, az országos bizottság előadója: T. ház! Az országos bizottság kebelében azon óhajítás érvényesült, hogy a honalapítás emlékezetére tartandó ünnepélyek sorozatát a nemzet ezeréves fennállása emlékének megörökítését célzó közjogi tény és alkotás vezesse be.

Az országos bizottság nézete szerint ennek legmértőbb formája egy olyan törvény megalkotása lenne, mely kegyeletesen emlékezve meg a multakról és e nagy évforduló jelentőségéről, a nemzet e kegyeletnek kifejezése mellett a korona iránti törhetetlen hűség és hódolat és a korona legmagasabb bizalmának megnyilatkozását is magában foglalja és ez érzelmek kifejezésével iktassa örök időkre törvénybe a magyar állam ezeréves megalapításának és fennállásának emlékét.

Ezek alapján vette az országos bizottság tárgyalás alá a miniszterelnöknek átíratát az ezredéves ünnepélyek programtervezetéről s a honalapítás ezredéves emlékének törvénybeiktatásáról szóló törvényjavaslatot.

A bizottság a törvényjavaslatot fentjelzett nézeteinek teljesen megfelelőnek találta, mely méltó formában kifejezi ugy a honalapítás nagy történelmi lényének magasztosságát, mint a hálát a Gondviselés irányában, hogy az ország lételet ezer évi viszontagságai között fentartotta, nemkülönben azon törhetetlen hűséget és mély hódolatot tolmácsolja, melytől Magyarország népe koronás királya iránt át van hatva és emellett magában foglalja ő császári és apostoli királyi felsége legmagasabb bizalmának megnyilatkozását, melylyel hű magyar népe iránt viseltetik: az országos bizottság eme törvényjavaslatot egyhangulag magáévá tette.

A bizottság reméli, hogy ezen törvényjavaslat a törvényhozási tényezők összességének egyértelmű megállapodása alapján fog törvényeinkbe iktatni.

Midőn a törvényjavaslat elfogadását kérném, kérem a házat arra is, fogadja el az országos bizottság javaslatát az ünnepélyek programtervezetére vonatkozólag. (Helyeslések.)

Elnök felolvastatja a törvényjavaslatot mely a következőleg hangzik:

Törvényjavaslat,

a honalapítás ezredéves emlékének törvénybe iktatásáról.

A magyar állam 1896-ban ezeréves megalapításának és fennállásának ünnepét üli.

A törvényhozás ennek emlékét a következőkben örökíti meg:

1. §. A magyar szent korona országainak törvényhozása vallásos áhitattal ad hálát az isteni Gondviselésnek, hogy az Árpád és vitéz hadai által megalapított hazát oltalmába fogadta, fejedelmeit bölcseséggel, népét erővel és önfeláldozó hazaszeretettel megáldotta és az országot jó és balsorsban segítve, annak lételet ezer éven át sok viszontagság között is fentartotta.

2. §. Ezen ünnepélyes alkalommal az országgyűlés mindkét háza legmélyebb hódolattal járul ő császári és apostoli királyi felsége I. Ferenc József elé, akinek dicsőséges uralkodása alatt az ország alkotmányos szabadsága és zavartalan fejlődése biztosítva van.

Magyarország és társországainak apostoli királya viszont törhetetlen bizalmát nyilvánítja szeretett népének hűségében.

3. §. A törvényhozás a kegyelet, hódolat és királyi hajlandóság eme nyilatkozataival a magyar állam exzeróves fenállásának emlékét örök időkre törvénybe iktatja.

4. §. E törvény 1896. június hó 8-án, mint ő császári és apostoli királyi felsége dicsőséges megkoronáztatásának évforduló napján lép életbe; ugyanazon napon ugy az országgyűlés mindkét házának együttes ülésében felolvasandó, mint a magyar korona országainak minden községében közzéteendő és köbe vésve az országházban megörökítendő.

A ház a törvényjavaslatot ugy általánosságban, mint részleteiben egyhangulag elfogadja.

Nemkülönbén egyhangulag hozzájárult a ház az országos bizottság javaslatához, mely az ezredéves ünnepélyeknek sorozatát, melyekben ő felsége a király és az országgyűlés mindkét háza is hivatalosan részt fognak venni, a következőképen állapítja meg:

Május 2-án az országos kiállítás megnyitása, mely napon este a m. kir. operaházban diszeloadás tartatik.

Május 3-án a budavári Mátyás-templomban ünnepélyes Te Deum.

Május 18-án diszeloadás a nemzeti színházban.

Június 5-én a szent korona és a koronázási jelvények őrzésök helyéről három napi közszemlére tétel végett kivételnek s a koronázási templomba vitetnek át, százados hagyományoknak megfelelő ünnepséggel.

Június 6-án a kir. palota alapkövének ünnepélyes letétele.

Június 8-án együttes ülés az új országház kupolatermében, hol felolvastatván a fenti törvény, az országgyűlés, hódolatának kifejezése végett, ő felsége elé vonul a kir. palotába s ugyanoda visszakiséri az együttes ülés tartamára az országgyűlés termébe behozott szent koronát.

Június 27-én a Pusztaszeren épített emlékmű felavatása, mely ünnepélyen az országgyűlés küldöttségileg vesz részt.

Julius és augusztus hónapok folyamán ugy a fővárosban, mint a vidéken tartandó társadalmi ünnepélyek és emlékművek, nevezetesen a pozsonyi Mária Terézia szobornak ő felsége jelenlétében szeptember 13-án leendő felavatási ünnepélye mellett nagyobb, mert nemzetközi jelentőséggel fog birni a szeptember hó 27-iki ünnepély, amikor a Vaskapu a forgalomnak átadatik a szomszédos uralkodók jelenlétében.

Október 4-én a vámháztéri hid megnyitása.

Október 11-én az iparművészeti muzeum felavatása és

Október 31-én a kiállítás berekesztésével az ezredéves ünnepségek befejezése.

Végül a képviselőház tudomásul vette a gazdasági bizottság jelentését s utasította a bizottságot, hogy az ünnepélyekkor felmerülendő költségek fedezésére szükséges összeget a képviselőház költségvetésébe vegye fel.

Szilágyi Dezső elnök: T. ház! A honalapítás ezredéves emlékének megünnepléséről és törvénybeiktatásáról szóló törvényjavaslat tehát a ház minden pártja által egyhangulag elfogadva, a magyar törvényhozás háza ezzel is méltóan bebizonyította azt, hogy együtt

tud érezni akkor, amidőn a nemzet multja iránt érzett kegyeletről s e ritka évforduló nagy jelentőségéről s e kegyelet kifejezése mellett az uralkodó iránt érzett törhetetlen hűségről van szó. (A képviselők felállanak és hosszasan lelkesedéssel éltetik a királyt.)

Egyéb tárgya az ülésnek nem lévén, azt bezárom. Ülés vége 11³/₄ órakor.

Ápril 22-én.

Napirend: A ház harmadik felolvasásában elfogadja a honalapítás ezredéves emlékének törvénybeiktatásáról szóló törvényjavaslatot.

Elfogadott még harmadszori felolvasásban egy sereg helyiérdekű vasutak engedélyezéséről szóló törvényjavaslatot.

Napirenden van a honalapítás ezredik évfordulója megünneplésének megörökítése céljából alkotandó művekről szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Hegedűs Sándor előadó a törvényjavaslatot rövid beszédben elfogadásra ajánlja.

Ugron Gábor felvilágosítást kér az ezredéves ünnepség tervezete ügyében eddig törtétekről

Mely sajnálattal értesült a nemzet arról a hirről, hogy június 8-án, amidőn a törvényhozás két háza ülést tart, nem lesz szerencséje uralkodóját az ülésen üdvözölhetni.

A nemzet nem Isten kegyelméből juttatta a koronát az uralkodónak, hanem választás útján. A király és a nemzet között szerződési viszony van; e viszonynak erősítése mindenkinek hazafias kötelessége.

A miniszterelnök mindig a korona bizalmával kérkedik. Kérdi a miniszterelnököt, ha birja e bizalmat, mért nem állt a korona elé s miért nem világosította őt fel a nemzet óhajáról s ez irányban való kétszeres érzékenységéről,

Meg van győződve, hogy e király teljesítette volna a nemzet óhaját, mint teljesítette a multban, mert a király jó, de roszak az ő tanácsadói. (Zajos helyeslés balfelől.)

Kéri a kormányt, hogy az ünnepségeken mellözve a pártpolitikát, igyekezzék azokat oly magaslaton tartani, mely méltó legyen az évfordulóhoz, méltó a magyar nemzethez. Erre kéri a kormányt, amidőn a költségvetést elfogadja.

Bánffy Dezső azt válaszolja, hogy a törvényjavaslat az országos határozat szándékának teljesen megfelel.

Ő e felséges urnak előterjesztéseket tett az ünnepségek módozataira nézve, legjobb és leghelyesebb belátása szerint. (Gunyos nevetés balfelől.)

Kéri a törvényjavaslat elfogadását.

Miután elnök a vitát bezárta Wlassics Gyula kultuszminiszter röviden nyilatkozni kíván Ugron Gábornak a szépművészeti muzeum ügyére tett megjegyzésére.

A Pulszky-ügy már kizárólag a büntető bíróság hatáskörébe tartozik. De annyit megjegyezhet, hogy az államot kár nem éri, mert Pulszky Ágost a megállapított hiányzó összeget a miniszterelnöknél letéteményezte.

VáradyKároly mennyi az az összeg?

Wlassics Gyula: Arra is felelhetek. Körülbelül 56.040 frt. Lehet, hogy valamivel kisebb is lesz, mert még mindig érkeznek be nyugták. Tájékoztatja ezután a házat a jövő terveiről s azt mondja, hogy a képtárba egyelőre kormánybiztost fog kinevezni.

A ház a törvényjavaslatot ugy általánosságban, mint részleteiben elfogadta.

Ülés vége 11¹/₂ órakor.

A néppárt Szegeden.

Véletlenül kezeimhez került a „Szegedi Napló“ című zsidó fércelmény keddi száma, mely a fenti cím alatt harmadfél hasábon foglalkozik velem, olyan alacsony módon, aminő csak egy rongyszedő ivadéktól kerülhet ki. Ez az alacsony színvonal csak azóta lett divat a magyar hírlapirodalomban, amióta az isteni Gondviselés által megbélyegzett faj oly szemtelenül betolakodva abba, annak tisztá szentélyét istállóvá változtatta.

Nem levén kedvem szemétdombot piszkálgatni, nincs kedvem arra se, hogy a Szegedi Naplóval foglalkozzam s föl is tettem magamba, hogy a kis ujjam se mozdítom meg ordításaira, hisz egyrészt a kutyaugatás nem hallatszik menyországba, másrészt meg a józan szegedi magyar nép úgy is tudja, hogy ezen zsidó gajdolás oka abban rejlik, hogy félti e derék náció a rebachot, mely a néppárt hatalomra jutásával egy kicsit bizony megesappanna.

De azt tapasztalom, minél mélyebben hallgatok, annál vakmerőbb lesz e had s annál jobban okádja rám sötét lelkének piszkát.

Nem lesz tehát fölösleges elővenni a mogyorófpálcát és kiporolni egy kissé ennek a bőrébe nem férő *uj magyarnak* a kaftánját.

Az „Alkotmány“ című néppárti ujságnak esik neki mindennek előtt a fütyös ujságíró, amiért ki merte írni, hogy **Polczner szabadkőmives**. Az Alkotmány nyomán mi is megirtuk ezt.

A „Szegedi Napló“ tagadja ezt. Csakhogy egy kissé bajos lesz letagadni, főképp pedig azért, mert az Alkotmánynál két volt szegedi hírlapíró is van, kik Polczner urat kívül-belül jól ismerik.

Ne tessék tehát a napot lehazudni az égről. Ha valaki szabadkőmives, legyen bátorsága be is vallani.

Nagyon emlegeti a „Szegedi Napló“ halálra ijedt zsidája, hogy én *királysértés* címén államfogházbüntetést szenvedtem.

Igaz, hogy ilyen címen ítélték el, bűnöm azonban az volt, hogy a *polgári házasságot megtámadtam*, azt mondván, nem szabad e nagy zaklatással és sok költséggel járó terhet a népre rá erőszakolni. S nem volt-e ebben igazam? Hisz a népnek nem kell ma se és soha se fog kelleni.

S kik ítélték el?

A **zsidók**, éppen, mint *Krisztust*. Az ítélező esküdtszék nagy többségét ugyanis zsidók képezték.

Csoda-e tehát ha elítélték?

Különben az az ítélet nekem mindenkor dicsőségem lesz, mint sz. Péter apostolnak is dicsősége volt, hogy a zsidók Jeruzsálembe bebörtönözték. S sz. Péterrel együtt hálát adok az Istennek én is, hogy méltónak találtattam az ő nevéért üldözést szenvedni. Mert a hitért, az egyházért és Jézus Krisztusért szenvedtem, azért a Krisztusért, kit a zsidóság utál, gyűlöl és megvet.

Szivesen szenvedtem Krisztus tanításának védelméért a multban s ha Isten úgy akarja, szivesen fogok szenvedni a jövőben is.

A „Szegedi Napló“-nak szörnyen zokon esett, hogy a néppárt jelelt és lemertem menni Szegedre.

Hát azt hiszi az a tollforgató zsidó kölyök, hogy a zsidók már oly erőre kaptak e hazában, hogy az ő engedelmiük nélkül a keresztényeknek már moccanniok se szabad?

Ohó! Lassabban Kóbi!

Ugyan mi közöd neked ahhoz, hogy én föllépek-e vagy se? Ki adott neked hatalmat ezt jóváhagyni, vagy megiltani? Igaz ugyan, hogy nagyon ben vagyunk a

zsidó uralomban, de ennyire még nem jutottunk ám. Jó lesz ezért befogni a szádat.

Azt írja a „Szegedi Napló“, hogy velem és elveimmel egyetlen pap se vállalt közösséget. De néhány sorral alább már megbicsaklik a jeles Icig esze s azzal cáfolja le magát, hogy utamat egy szegedi pap egyengeti, akit fenyeget is, hogy így úgy bánik el vele.

Ez az ellenmondás világosan bizonyítja, hogy két füle között egy kis zavar állott be. Tehát nem érdemes foglalkozni vele.

Fenyegetése pedig arról tanuskodik, hogy a legpofátlanabb fajtából való. Mert ugyan minő alapon mer fenyegetni bárkit, azért, mert néppárti? Hát csak *zsidópártinak* szabad lenni, Icig!? Hát a néppártiság bűn?

Persze az tetszenék a löcslábu atyafiaknak, ha a népet teljes zsákmányul engednők nekik; ha szó nélkül engednők Krisztus evangéliumát fölforgatni; ha a zsidóság szemtelen túlkapásai ellen nem emelnék szót.

De nem úgy lesz ám, atyafi!

A néppárt fölemelte zászlaját s napról-napra növekszik.

A nép lelkesedve tódul e zászló alá, melynek csúcsát a meggyalázott szent kereszt ékesíti. Lelkesedve tódul alája, mert már türhetetlen a vállaira rakott iga; türhetetlen a zsidók szemtelensége.

Hiába is orditoznak a „Szegedi Napló“ és egyéb „Napló“ zsidókölykei, mi nem ijedünk meg.

Az alkotmányosságra támaszkodva követeljük jogunkat. És ki is vivjük, mert *velünk az Isten, velünk az igazság és velünk a nép*.

A zsidókra és szabadkőmivésekre pedig nincs szükségünk. Azok csak megbélyegeznék tiszta pártunkat.

Eljen a néppárt!

Lepsényi Miklós.

Az érsekújvári gyűlés.

Az érsekújvári gyűlésnek is verőfényes tavaszi nap kedvezett. Szokatlan élénkség uralkodott az egész városban. Minden oldalról jövő kocsik hosszú sora csakhamar betöltötte a város minden vendéglőjét.

A templom előtti téren egy csinosan diszitott emelvény körül csoportosult az ezrekre rugó hatalmas néptömeg, a kik a környék választópolgárainak színjátékát képezték.

A gyűlés elnökét, Esterházy Miklós Móríc grófot — ki 10 órakor érkezett meg Budapestről — küldöttség fogadta a perronon, a városba pedig hosszú kocsi-sor és diszes bandérium kísérette. Ekkor már egészen megtelt a templom-tér, a hol nemzeti lobogók alatt várták az elnököt és szónokokat.

A megjelentek száma a tizezret jóval meghaladta. A községek némelyikéből vasuton, kocsin, gyalog *előljárók vezetése alatt* százával vonultak be a választópolgárok Érsekújvárra, pedig több községben a szertőjáró csendőrök — kétségkívül felsőbb utasításra — azzal igyekeztek a népet a gyűlésben résztvétől vissza-ijeszteni, hogy ugyis hiába teszik meg az utat, mivel a gyűlést szét fogják kergetni. És hogy ez komoly szándéka volt a liberális hatalomnak, mutatják azon nagyszabású előkészületek, melyeket a békés szándékkal összegyűlt polgárság ellenében foganatosított.

Mert dacára annak, hogy Érsekújvár rendezett tanácsu város, a hol a rend fentartása egyedül a városi rendőrség hatáskörébe tartozik, mégis a gyűlés színhelyéhez közel 25 fegyveres csendőr volt elrejtve, az

ott állomásozó honvédhuszárság egész napon készenlétben tartatott, sőt készenlétben volt még a nyitrai és esztergomi katonaság is; Turcsányi főbíró pedig, a kinek az egészhez semmi köze nem volt, csak az alkalomra várt, hogy mint hős liberális generális tüzet vezényelhessen.

A liberálisok szombaton délután vegyes gyűlést tartottak a függetlenségi párttal, hogy ellentüntetést rendezzenek a néppártnak. A gyűlésen azonban összeveszték és így a szép terv csütörtököt mondott.

Erre az ellentüntetésre be voltak rendelve az összes községi jegyzők és bírák, a kik aztán így hivatalból — de saját jószándékukból is — végig hallgatták és helyeselték a néppárt szónokait.

A gyűlést, — mely külön volt a magyarok és külön a tótajkuak számára megtartva — 11 órakor nyitotta meg nagy éljenzések között *Esterházy* Miklós Mór gróf és fél 1 órakor zárta be. Megnyitó beszéde az igazi vallásos érzelem, a törvénytisztelő, hazájáért aggódó, becsületes, őszinte honpolgár érzelmeinek kifejezése volt, melyet mindvégig helyeselték és kiváló érdeklődéssel kísérték. Ugyanily figyelemben részesültek a többi szónokok is, kiknek beszédeit a tömeg méltóságos nyugalommal, komolyan és hangos tetszéssel fogadta.

Esterházy Miklós Mór gróf.

T. elvtársak! A gyűlést megnyitom.

Engedjék meg, hogy mindenekelőtt köszönetemnek adjak kifejezést. Fogadják köszönetemet azért, hogy engem Érsekújvárra meghívni méltóztattak. Fogadják köszönetemet azért, hogy engem oly lelkesen, oly barátilag fogadtak.

Ha megengedik, röviden jelezni fogom azt, hogy azok, a kik husz év óta az ország sorsát intézik, hogyan feleltek meg annak a nagy feladatnak, a melyre vállalkoztak, milyen eredményre jutottak, milyen sorsot szereztek az országnak. És ha ezzel végeztem, akkor ki fogom fejteni röviden azt is, hogy mi, a néppárt, mit akarunk és mely eszmék létesítenek minket arra, hogy a jelenleg uralkodó párttal szemben alkotmányos uton, a törvények szigorú határai között a politikai harcot folytassuk. (Halljuk! Halljuk!)

T. nagygyűlés! Husz éve annak, hogy az országban elhangzott a nagy szó, hogy szükséges, hogy követte a külföld példáját, Magyarországon is a liberalizmus zászlaja jusson győzelemre és liberális kormány uralkodjék. És akkor azok, a kik a liberális párt alapját megvetették, azt ígérték, hogy a liberalizmus zászlója alatt új korszak fog megindulni Magyarországon, hogy a magyar népre, mint Isten égi harmatja fog hullani a boldogság, hogy új, szebb jövő elé fog nézni nemzetünk.

Ez nem történt meg. (Ugy van! Ugy van!) A szép szavak nem váltak tetté. Hangzatos szölamokkal vélték elodázhatni azokat a nagyhangú ígéretek, a melyeket tettek. Az eredményt látjuk és igazán bizonyos tartózkodással vagyok kénytelen önök előtt ezeket az eredményeket kitárni.

Mit látunk? Látunk a hatalom körül csoportosulva férfiakat, látunk a hatalom körül csoportosulva különböző érdekeket és látjuk azt, hogy az a nagy liberalizmus, a mely hirdette a testvériséget, az egyenlőséget, a szabadságot, hogy a társadalom osztályokra szakadt, a melyek ádáz harcot folytatnak egymás ellen. (Ugy van! Ugy van!)

Jól tudom azt, hogy az egész társadalom nem lehet teljesen egyenlő: Jól tudják ezt önök is. De tudjuk azt is, hogy a nemzet egy test, és hogy a testnek egyes tagjai nem folytathatnak harcot egymás ellen,

mert akkor ez a test megszűnik egy test lenni és nem felelhet meg annak a hivatásnak a melyre teremtve van. (Élénk helyeslés.) Ha a nemzet társadalmának egyes rétegei ellenséges lábon állanak egymással szemben, akkor lehetetlen, hogy a társadalom megfeleljen annak a küldetésnek, a melyet Istentől nyert, mikor Isten az embert megteremtette. (Zajos tetszés.)

Részletekbe bocsátkozni nem akarok. A liberalizmus, uraim megfedekezett azon nagy igazságról, mely egyházunk tana, hogy az embernek itt a földön bizonyos küldetése, bizonyos kötelessége van, és hogy e világon be nem fejezheti egész küldetését, egész hivatását, mert ez a világ, ez az élet csak előcsarnoka annak a világnak, annak az életnek, a melyben hiszünk és a melybe a jövő reményünket helyezzük. (Élénk helyeslés.) Így tanítja az egyház, így tanítja szent vallásunk. És azok, a kik itt az országban és a külföldön a liberalizmus zászlaja alatt küzdenek, nagyon gyakran megfedekeznek arról, hogy az embernek — igaz — tünie, szenvednie kell, — de ezen szenvedésért joga van igazságot követelni. És ha elpanaszoljuk bajainkat, szenvedéseinket, ha panaszainkkal a nyilvánosság elé lépünk, akkor mit kapunk válaszul azoktól, a kik az ország sorsát intézik? Arva hivatkoznak a liberális urak, hogy nézzük az ország központjának, a törvények fejlődését, felvirágzását; de arról megfedekeznek, hogy a vidéken hanyatlanak a gabonaárak. (Igaz! Ugy van!)

Hát t. uraim, én azt hiszem, hogy mindenekelőtt szükséges a meggingatott egyensúlyt helyreállítani. Ha ezt igazán el akarjuk érni, akkor tisztelt uraim, vissza kell térni a régi alapra: a vallás tanaira. Épen most hallottam egy szép értelmezést a néppártra vonatkozólag. Mi néppártiak nem vagyunk vallási párt, de igenis vagyunk *vallásos párt*. (Zajos tetszés.)

Mikor az egyházpolitikai harcot megindították, az első perctől kezdve tisztán állott minden gondolkodó ember előtt, hogy lépésről-lépésre vallásunk ellen szándékoznak törni és mikor az egyes egyházpolitikai törvényjavaslatokat az országgyűlés elé hozták, nyilvánvaló volt, hogy nem egyes adminisztratív intézkedésről van szó, hanem arról, hogy aláaknázassék a vallásos érzület, megbénítassék mindaz, a mibe őseink minden reményüket vetették: a vallásos érzület, a valláshoz való ragaszkodás és a vallásos alap biztonsága (Ugy van! Ugy van!) És a mikor a polgári házasságot behozták, akkor megfedekeztek arról, hogy az ember Istennek mása, hogy az embernek kötelessége e világon előkészíteni a jövő életet; és azt a vigaszt, melyet a családi kör, a vallás, az egyház tanai nyujtanak, beleszorították egy hivatal szűk falai közé.

Hát t. uraim, kedves elvbarátaim! Mi igenis küzdöttünk ezen áramlat ellen és iparkodtunk, hogy ezt az áramlatot lehetőleg legyőzzük, önök tudják, hogy ez nem sikerült, de nincs kizárva a lehetőség, hogy az ország végre talpra álljon, hogy a katolikus meggyőződés megnyilatkozzék, hogy alkotmányos uton a törvény korlátain belül utat törjön magának az által, hogy a választások alkalmával azokat válaszsza meg képviselőkné, akikben minden bizalmát összpontosulni látja, akikbe minden reményét helyezi. (Zajos helyeslés és éljen.) És ha ilyen férfiak fogják alkotni a többséget az országgyűlésen, akkor előáll annak lehetősége t. uraim! hogy azok a törvények, amelyek ellen küzdöttünk, amelyek sulya alatt majdnem összeroskadtunk, megmástitás alá kerüljenek. (Zajos helyeslés.)

Ez a néppárt első programmpontja. Kérve-kérem önöket, hogy ettől soha el ne tántorodjanak. (Lelkes fölkiáltások: Soha, soha!) ezt véssék szívéükbe, ezt ta-

nitsák gyermekeiknek, ezt írják Magyarország lobogójára, hogy elérkezik az a nap, amelyen a megmástitás eszméje győzelmet arat Magyarországon. (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.) Ez nem alkotmányellenes törekvés, ez nem hazaárulás, hanem jogos kívánság. (Zajos helyeslés.) A századok folyamán már sok törvényt módosítottak és még a jövőben is sok törvényt fognak módosítani azok, akik a törvényhozás termében ülnek, ha valamely törvény üdvösnek ígérkezett és ez nem vált be.

De vannak más bajai is az országnak és társadalomnak, amelyeket orvosolni kell. Azért követeljük magunknak helyet az országgyűlésen, azért foglalunk tért a hírlapirodalomban, hogy azon eszmék, melyeket felvetettünk, amelyeket terjeszteni kívánunk, menél szélesebb körben népszerűvé váljanak. És ha látjuk azon veszedelmet, amely az országot és társadalmat fenyegeti, akkor fölmerül a kérdés, hogy hát ki az, aki talpra áll, aki fegyvert ragad ezen veszedelem elhárítására?

Hát mi, t. uraim, mi, a néppárt, fegyvert ragadtunk, nem oly értelemben, mint minket gyanúsítani akarunk, hogy a rombolás munkáját akarjuk végezni ez országban, hogy a fennálló viszonyokat aláásva, újabb rendet akarunk behozni. Korántsem. Mi fegyvert ragadtunk, az igazság fegyverét, a testvériség fegyverét és a szabadság fegyverét, ugyanazokat a fegyvereket, amelyekről a liberálisok velünk el akarták hitetni, hogy minket boldogítani fognak. De mi másképpen alkalmazuk ezen fegyvereket. Mi az igazi testvériséget fogjuk terjeszteni ez országban.

Mi megfogjuk szüntetni a harcot, mely az osztályok között dul, enyhíteni fogjuk az ellentéteket és arra fogunk törekedni, hogy a társadalom összes rétegei egymással kezét fogva, együtt működjenek az ország boldogítására. (Zajos helyeslés és éljenzés.)

Mi az igazi szabadságot követeljük és ha többségre jutunk, megadjuk az országnak az igaz szabadságot, mely az ember lelkiismereti szabadsága, az a szabadsága, hogy követhesse az egyház tanait, a kereszténység, katolicizmus tanait.

Mert ma az ember lehet minden az országban: lehet uzsorás, lehet szabadkőműves, lehet istentagadó, lehet önző, de katolikusként lenni nagyon nehéz, mert a *katholikus ember ki van téve a gyanúsításnak, az elnyomásnak*. Mi tehát követelni fogjuk, hogy ebben az országban mindenki bátran megmondhassa: én keresztény vagyok, keresztény polgára ennek a keresztény országnak. (Hosszan tartó zajos helyeslés és éljenzés.)

Tisztelt uraim! Kedves elvársak! Még sok kérdés van kitűzve a néppárt zászlajára, oly sok kérdés, a mely beható tanácskozást igényel. Vannak itt más szónokok, a kik szivesek lesznek alaposan és részletesen kifejteni e kérdéseket. Méltóztassanak ezeket meghallgatni és ha önök hazamennek, terjesszék elveinket és tanainkat családjuk, ismerőseik körében és csepegtessék azokat gyermekeik szívébe. De különösen arra kérem önöket, hogy minket cserbe ne hagyjanak soha. (Lelkes felkiáltások: Soha!) bármikor következik be az a pillanat, a midőn alkotmányos jogunkat gyakorolni fogjuk. (Zajos felkiáltások: Ott leszünk! Vezérünket követni fogjuk!)

Én megjósolom önöknek, hogy még nagyobb megpróbáltatásoknak, még nagyobb üldözésnek leszünk kitéve, mint voltunk Nyitrán, Stomfán, Girálton. (Zajos felkiáltások: Gyalázat!)

De ez minket ne csüggeszsen, el ne riaszson. (Lelkes felkiáltások: Kötelességünket teljesítjük!) Ha a

legközelebbi választások alkalmával az ellenpárt, különösen a liberális kormány erőszakoskodása miatt az összes néppárti kerületek nem lennének is képesek egyetlenegy képviselőnél többet küldeni az országházba, ezért ne veszítsék el bátorságukat! (Egy hang: Gyönyörű szabadság!)

Viszontlátjuk még egymást, mert a mig Magyarország fennáll, nem hiszem, hogy bekövetkezhessék olyan pillanat, a melyben alkotmányos jogainkat ne gyakorolhassuk. És ha nem győzünk ma, győzni fognak a jövőben és ha mi nem fogunk győzni, akkor győzni fognak fiaink és ez is elégtétel lesz nekünk akkor, ha a hant alatt pihenünk.

Könyörögni fogunk az Uristenhez, hogy kárpótoljon minket azért, hogy ma, midőn az ország megünnepleni készül ezredéves fennállását, nemcsak hálát adhatunk az Uristennek, hogy ezt megérhetjük, de térdre borulva vagyunk kénytelenek felfohászkozni: Uristen, szabadíts meg minket a gonosztól, vagyis a liberális rendszertől. (Szünni nem akaró lelkes éljenzés és taps.)

Prohászka Ottokár dr. tanár beszéde.

Mivel a népdal azt mondja, hogy „nem messze van ide Nyitra,” Nyitra pedig a modern alkotmányos szabadság nyaktilója, bizonyára Érsekújvárra is eljutott híre annak a nagy veszedelemnek, melytől miniszterek s főispánok rettegnek, szolgabírák fáznak, újságírók megvesznek s ez a veszedelem: a magyar néppárt. „Jön a néppárt,” ez a hivatalos Magyarország rémkiáltása s mivel hát igazán jön a néppárt, folyik ellene a munka: újságírók körmölnék s mennykőnagy lepedőkön hirdetik, hogy jön a néppárt; félreverik a közvélemény harangját, melynek mint minden harangnak nincs esze csak nyelve; miniszter urak sem röstelik telesóhajtoznia az alsó- és felsőházat, hogy átok rád! ádáz néppárt.

Hát a néppártnak bizony erős dongája lehet, hogy ettől a sok csuviskolástól el nem pusztul; nemcsak hogy nem pusztul, de él javában, mert élnie kell s ha eltiporják föltámad, — ha fölfeszítik, megdicsőül s ha koporsóba zárják, onnan is kikel és eget kér. Egyelőre pedig nemcsak eget, de földet is kér — nem irott malsasztot, de kenyeret kér, — nem kegyelmet, de jogot, nem szép szavakat, de szabadságot kér; kér és követel s követelés ért harcolni, élni, halni kész!

A szónok ezután áttér arra, hogy miért kell a néppárt?

Végül kitartásra buzdítja a néppártot. Hadd düljön ellenünk az erőszak, a csalás, a rágalom! Sirt akarunk ásni nekünk; pedig barázdát forgatnak csak, melyből a nép jólétének vetése fakad! az elnyomás özönvizét zudítják ránk, pedig keresztviz az, a jellemesség férfiai születnek belőle! A gyületet s az üldözés tüzét szórják ránk, pedig pünkösdi tűz az, apostolokat avatnak vele! A néppártot üldözni lehet! agyonverni nem lehet; a néppárt nem hal meg!

Tomor Ferenc tanár beszéde.

Tomor Ferenc tanár a hitvallásos és vallástalan iskolákról tartott sikerült beszédet, melyből kiemeljük a következő részeket:

A szabadelvűségnek egyik jelszava az: A kié az iskola, azé a jövő. Ki nem érzi, hogy e mondatban két, most sajnos, ellenkező fél, az állam és az egyház van egymással szembe állítva.

Az iskolának édes szülő anyja, dajkája és nevelője Krisztus egyháza, a keresztény katolikus egyház vala a múltban és az a jelenben. Vagy ki nem tudja, hogy a mi hithirdetőink Afrika, Ázsia, Amerika és a Világerenger szigeteinek pogány vagy vad népei között, a

mint lábokat megvetik, első teendőjük az, hogy templomot és iskolát építenek. Templomot az Istennek, iskolát az isteni tudománynak. Így művelte, polgárosította az egyház a mi földrészünket, Európát is; így művelte, polgárosította az egyház a mi pogány eleinket is. Az Istenháza mellett mindenütt ott volt az iskola, amint hogy ma is ott van. Én falusi katolikus templomot iskola nélkül még nem láttam.

Korunk romboló szellemének, vagy a gonosz szellem dühének jutott az a szomorú dicsőség, hogy épen hazánk ezeréves emlékünnepeinek előestéjén álltak neki törvényhozóink amaz alap feszegetésének, szétrobbantásának, a mely alapon az első ezer évnek minden vihara nyom nélkül vonult el. Mert akárki mit mond, akárki mint mentegeti, szépítgeti ama vallási törvényeket, a melyek a múlt évi októberi gyászos hónappal életbe léptek; azok a törvények bár nem első, de leghatározottabb lépések hazánk elpogányítására. E lépések nem az ég felé, nem Istenhez, hanem lefelé, a pokol és kárhozat örvénye felé visznek bennünket.

Ha nemzetünket ez örvénytől vissza akarjuk tartani s számára egy újabb ezredévet biztosítani: akkor vissza kell térnünk amaz alapra, a melyre alkotmányunkat Szent-István helyezte. Vissza kell térnünk a keresztény-erkölcsre és keresztény tudományra. Keresztény erkölcsöt csak a keresztény család, csak a keresztény iskola, keresztény tudományt csak a keresztény tanító adhat.

Ámde ez államot felekezetlennek nyilvánították; a felekezetlen állam pedig — mondják — nem állíthat, nem tarthat fön és nem segíyezhet felekezeti, vagy vallásos iskolát.

De hát igaz-e az, hogy a magyar államot mi nyilvánítottuk felekezetlennek? Kérdezte azt valaki tőlünk, akarjátok-e, hogy a magyar állam felekezetlen legyen? Én erről mit sem tudok és úgy hiszem, önök sem.

Hallották-e hírét a talmi aranyuak? Az a talmi arany, épen oly színű, épen oly szép fényű, mint a körmőci arany. Mint ékszer csak a munka árát éri meg; azért olcsó, mert csak kívül arany, belül réz. Épen ilyen a talmi vallásosság, talmi becsületesség, talmi hazafiság is; jó katolikusnak mondja magát, pedig csak képmutató; becsülete szentségére esküszik, pedig hamis kártyás, hamis váltókon lovagol, a közpénzeket elsikkasztja, elharácsolja, emberséget, humanitást igazságot csörtet, aztán meghamisítja a választási névjegyzéket, megfosztja a választókat egyetlen egy joguktól; hazafiság zsirja csepeg ajkáról, diszmagyar ruha fityeg válláról, pedig vasuti engedélyvel kereskedik; az állami kincstár helyett a maga tárcájába esusztatja a hasznót; megvásárolja a szavazatokat, megvesztegeti az erkölcsöket, másoknak becsületében, hazafiságában gázol és vallásosságukat nevetség tárgyává teszi.

Ilyen talmi hazafiak mondták a királynak, hogy a polgári házasságot, a zsidó vallásnak a kereszténységgel egy rangra emelését, a vallástalanság szabadságát az ország követeli. Igaz, hogy önök is kívánták? Ilyen talmi hazafiak mondták, hogy a polgári anyakönyvvezetés potom 6—8 száz ezer forintba kerül, holott ma már világos, hogy 6—8 millióba is bele kerül.

És most ugyanazok a talmi hazafiak fogják azt mondani, hogy a vallástalan, az Isten nélkül való iskolát az ország népe kívánja. Igaz-e az, hogy önök azt kívánják, hogy gyermekeik vallástalanok, felekezetlenek legyenek? Igaz-e az, hogy önök ez ország alapját, a keresztény vallást, ki akarják vetni, hogy helyébe az új pogányságot helyezték?

Az új pogányságnak nem kell Isten, nem kell vallás; nem kell isteni, nem kell erkölcsi erény. Az új

pogányság az úgy nevezett független erkölcsöt akarja csepegtetni az ifjuság keblébe. Független erkölcs Isten nélkül, vallás nélkül! Azok a talmi hazafiak, talmi becsületes emberek, akiket imént bemutattam, mind ilyen független, vagyis Isten nélkül való erkölcs hősei. Ilyen hősokeket terem a felekezetlen, a vallástalan iskola! Erre való az iskolák államosítása.

Eleinte persze meghagyják a vallást az állami iskolákban is; megtürik még a papot is; sőt holmi jóhiszemű tanfelügyelők a vallásos érület ápolását is ajánlják szóval és írásban; de csak addig, míg minden iskolát államivá nem tesznek. Akkor aztán ki a vallással! ki a kereszttel! ki az Istennel az iskolából!

Tetszik ez önöknek? Ha nem tetszik, tegyenek róla, segítsenek rajta! Tudják önök, hogyan lehet ezen segíteni? Megmondom néhány szóval.

Először is jegyezzék meg és higgyék el, hogy a szabadelvűség az egyházat az egész világon egyformán gyűlöli, s ha módját ejtheti, egyformán üldözi. Jegyezzék meg, higgyék el és hagyják ivadékaikra is, hogy az egyház és szabadelvűség között egyetértés, béke, épen oly kevésé lehet, mint az egyház szerzője Jézus Krisztus és az egyház megrontója a sátán között.

Másodszor, ne feledjék önök, hogy az állam mi vagyunk, mi polgárok együttvéve és nem a kormány és annak pártja.

Harmadszor. Vessék emlékezetökbe, amit Wesselényi Miklós mondott: „Amit sokan akarnak és erősen akarják, annak előbb-utóbb meg kell történni.

Negyedszer. Emlékezzenek arra, hogy a „Kis-Kétében“ áll, hogy a szegények stb. nyomorgatása, elnyomása az egekbe kiált boszuért!

Végre ötödször, ne feledjék e három nevet:

Nyitra, Stomfa, Girált!

Éljen a Néppárt!

Haydin Károly dr.

A kisiparosok és a kisbirtokosok bajait ecseteli élénk színekkel. Ha a 67-iki nagyszabású alkotások óta létrejött törvényeket vizsgáljuk, arra a szomorú következtetésre kell jutnunk, hogy a kisiparosokat és kisbirtokosokat mostoha gyermekeknek tekintik az országban. Mikor meghozták az ipartörvényt, megfeledeztek arról, hogy nem elég az ipart szabaddá tenni, hanem azt gyámolítani is kell.

Még súlyosította a helyzetet az Ausztriával kötött vám- és kereskedelmi szerződés, mely megnyitotta a kaput a fejlett osztrák ipar versenyének. A szabadelvű kormánynak csak a kereskedelem, a tőzsde és a nagyipar érdekére van gondja, de a kisiparral nem törődik. Külön iparszövetkezeteket kellett volna alapítani és a kisiparosok hiteligenyeinek állami segélyvel való kielégítéséről kellett volna gondoskodni.

De a kisbirtokosok sem dicsekedhetnek az állam támogatásával. Magyarországon a kisbirtok van ez idő szerint adóval leginkább megterhelve. Németországban és Ausztriában már törvényjavaslatokat terjesztettek elő a földbirtok adójának leszállítása iránt, nálunk, a híres szabadelvűség hazájában, a hol a lakosság legnagyobb része földbirtokából él, a kormány erre még nem gondol, hanem ellenkezőleg gondoltak oly intézmények létesítésére, a melyek a birtokos helyzetét megnehezítik. Állategészségügyi vívmányaink nincsenek biztosítva, marbakivitelünk akadályokba ütközik.

Az állam nem gondoskodik a kisbirtokosok hiteligenyeinek kielégítéséről, hanem kiszolgáltatja őket lelketlen uzorásoknak, a kormány látja a kivándorlást, de nem tesz semmit annak meggátlására. A kormány

feladata volna a gyöngébbet gyámolítani a gazdagabb ellen, a helyett üldözi a néppártot, mert első sorban irta zászlajára a nép érdekeinek megóvását. Mindezeknél fogva szóló egy határozati javaslat elfogadását ajánlja.

Esterházy M. Móric befejező beszéde:

T. Uraim! Kedves Elvtársak! Mielőtt a gyűlést bezárnám, engedjék meg hogy köszönetet mondjak a rendező bizottságnak, amelynek első sorban érdeme, hogy ez a gyűlés oly szépen és oly ünnepélyesen folyt le; de köszönetet kell mondanom önöknek is t. elvbárátaim, a kik tömeges részvétükkel és lelkesedésükkel fokozták annak fontosságát. Remélem, ez nem az utolsó alkalom volt, a midőn a néppárt hívei közül e megyében és városban talpra állt a lakosság azon tekintélyes része, mely az igazságért küzd.

És hogy az egész vonalon győzelemre vihettük zászlónkat, engedjék meg, hogy még egy kéréssel forduljunk önökhöz: Ne csak szóval, hanem tettel is érvényesítsék meggyőződésüket, annyiban, hogy a választások alkalmával ép oly nagy számmal jelenjenek meg és ép oly erősen álljanak, mint ma, hogy a néppárt lobogója e megyéből és városból is bevonuljon az országgyűlésbe. A gyűlést bezárom. (Szünni nem akaró lelkes éljenzés.)

*

A tótajku választók az u. n. zöld téren mintegy 1500—2000-en gyűltek egybe. Itt is nemzeti színű zászlókkal diszitett tribün volt a szónokok részére felállítva, kiket a nép mély csendben, de olykor kitörő éljenzés által tolmácsolva tetszését — hallgatott végig: sokan, mintha templomban volnának, levett kalappal állottak a hevesen tűző napon s mikor a gyűlés véget ért, a szónokok alig voltak képesek a hálálkodó lelkesen éljenző nép tömegéből kibontakozni.

A tót nyelven szónokló elseje *Zelenyák* János dr. orsz. képviselő volt, aki az Isten, a haza, és a király iránt tartozó kötelességekről tartott nagy hatású népies beszédet.

Kifejtette, hogy miután a pogány magyarok a nyugati népek keresztényies szokásait elsajátítva, Szent István bölcs uralkodása alatt a keresztény vallást felvették, a magyar mindig buzgó, vallását szerető, istenfélő keresztény nép volt. Hogy a nemzet a számos külső és belső ellen a sikeres küzdelmet felvehette, azt kizárólag annak köszönheti, hogy keresztény alapra állott. Azonban a legujabb időben degenerálódott ez a hitbuzgó nap, a liberális kormányzat, mely az ország lakosait adókkal túlterhelte, a nép megélhetését megkeserítette, elrabolta egyszersmind a népnek Istenbe vetett bizalmát is.

A nép látva azt, hogy csak az boldogul, a ki a husos fazekak közelébe juthat, s hogy nyomora napról napra nagyobb, míg a husos fazekak egyre telnek, elkeseredve reményét veszítette. De a liberális kormány ennél még nem állapodott meg, hanem belenyúlt a hit szentélyébe s eltérítette a népet az oltártól. Ezen a vallásosság és hitbeli meggyőződés ellen irányuló politika ellensúlyozására törekszik a néppárt, melyet midőn a népet Isten iránti kötelességei ismerésére és gyakorlására visszavezetni igyekszik, izgatással vádolnak, holott a néppárt nem tesz mást, mint a mit Szent István óta az ország vallásos uralkodói mindannyian tettek.

Nagy volt e nemzet a hazaszeretében is, azért harcol a nép most is, midőn oda törekszik, hogy e földön megélhessen. E törekvésében segíti őt elő a néppárt, követelve a terhek könnyítését, Isten ezért adta e hazát,

hogy benne megélhessünk, nem pedig, hogy koldustarisznyát akaszson a kormány nyakunba. Érdekes adatokat hozott fel itt szónok az adóval megterhelte-tről, valamint arról, hogy miként csalják meg a termelőket a piacon és a tőzsdén. Majd a kisiparosok helyzetére tér át, kiknek megélhetése nincs biztosítva, mivel a pénzeszsák képesítés nélkül is folytathat kézműipart.

Végül a király iránti kötelességekre tért át, mely tekintetben a magyar nép hagyományos erénye az uralkodó iránti hódolat. Ámde a liberális kormány most már királyával is ellentétbe hozta a népet, elhíhetni igyekezték, hogy egyedül a liberális kormány és pártja képezik a trón támaszlopait. A népnek tehát vissza kell szerezni a jó király bizalmát s szónok erősen hiszi, hogy e tekintetben is sikert érnek el.

E rendkívül nagy tetszéssel fogadott beszéd után *Havlicsek* Vince, pozsony-virág völgyi esperes-plebános lépett fel az emelvényre s dörgő hangon, melyet a távolabb fekvő utcákra is elhallottak — a népiskolák elközösítése ellen emelt szót. Kifejtette, hogy az elközösítést a (francia enciklopedisták francia szabadkőművesek.) kezdeményezték s ezek törekvéseit aztán a szabadkőművesek folytatták. Ezek törekvéseinek tulajdonítandó, hogy az iskolákból a vallás-erkölcsi nevelést kiűzik s ma már a kathekizmus tanítását háttérbe szorítják. Érdekesen fejtegette szónok ezen irány követelményeit s beszédét azzal rekeszti be, hogy a néppárt kitartó küzdelmet fog folytatni az iskolák keresztény jellegének, vallás-erkölcsi hivatásának megóvása s az elközösítési törekvés megghiusítása érdekében.

Végül még *Zelenyák* János dr. intézett megleghangu bucsu-szavakat az egybegyűltekhez s azokat a néppárt törekvései melletti kitartó küzdelemre hívta fel.

TÁRCA

A magyarok Nagyasszonyához.*)

Tied, Tied e hon, óh Isten anyja,

Tied e hon nyolcszázad óta:

Békében és a harcok viharában

Kezed árnyéka védte, óvta:

*) Azon hagyományos, hódoló tisztelet ápolása, melylyel a magyar nemzet országának Nagyasszonya iránt évszázadokon keresztül viseltetett, valamint a köteles hála az ezredéven keresztül Szűz Anyánk közbenjárására nyert számtalan jótéteményekért egyaránt kívánatosá teszik, hogy az ezredévi iskola ünnepek rendezése alkalmával a katolikus iskolák tanítványainak ajkain, a hazafias szavalkók közt esendüljön föl hazánk Nagyasszonyának verses dícsérete.

Ezen célra van szeren-sém lánglelkű lantosunk: Kemenes Ferenc fenn közölt remek szépségű Mária énekét ajánlani.

Ha már az ezredévet törvénybe iktató ervezelben egy árva betűvel sínes leróva a magyarok Nagyasszonyának nagyhatalmu anyai pártfogása és Szent István könyörgő közbenjárásáért a gyermeki hála, vessük ezt legalább mélyen emlékezetünk táblájára s öntsük a jövő reményei: hitű ifjúságunk szívébe a fent közölt ének szavaltatásával.

Baranya-Mágoos, 1896. ápril 12.

Vajay István,
orsz. gyűl. képviselő.

Ez az árnyék van életébe szőve,
Mikép a szívbe az örök remény . . .
Áldd meg hazánkat, áldd meg óh Nagyasszony!
Midőn vigad a béke ünnepén.

Tied, Tied e nemzet szívverése.
Neved imádság itt e honban;
Ah mert tied az érdem, hogy magyar van
S hogy a magyar e földön honn van;
Neked köszönjük, hogy el nem temették
A vérözönbe roskadó romok . . .
Védd meg hazánkat, védd meg áldott szent Szűz!
Ha lángszekéren a vész felrobbog.

Te vagy, Te vagy e nemzet édes anyja,
Te hintesz fényt bús homlokára!
A szeretettől reszket, ég fölötté
Anyá szemed arany sugára;
S majd szent örömmel, majd rettegve nézed,
Midőn kezében egy-egy munka ég . . .
Áldd meg hazánkat, áldd meg Boldogasszony!
Hogy kedvét lelje benn' a föld s az ég.

Te vagy az ének e hős nemzet ajkán,
Te vagy, Te, égi védő őre:
A szellem, eszme harciban magasztos
Nevedet zengve mén előre;
S tettekre gyűlva, sürgő nemzetekkel
A koszorúért szent versenyre kel . . .
Áldd meg hazánkat felséges királynénk!
Hogy a dicső vért néped nyerje el.

Oh annyit küzde e nép a jövőért!
Vérfergeteg volt ifjú élte:
A harcmezőkön és a párttusákban
Minden nyomán új gyász, baj érte;
Miért a multban annyi szív szakadt meg,
És e hon annyit vérzett, szenvedett . . .
Áldd meg szerelmünk, szűz Anyánk! virágoz,
Boldog jövővel e hű nemzetet.

Mindenható kéz jegyzi utainkat . . .
Minden népnek van küldetése;
Történetébe a magyar egyet már
Hős fegyverével rég bevése;
De im, e kéz most újra int s a nemzet
Új küldetésben jár és küzd, halad . . .
Áldd meg hazánkat, áldd meg oh reményünk!
Hogy légyen e nép nagy, dicső, szabad.

Kemenes Ferenc.

HIREK

A „Magyar Néplap“ háromszor.

Vasárnapi 47. szám. Vezércikk: Az anyagi haladásról. (A hercegprimás megnyitó beszéde.) — Politikai hírek: Néppárti gyűlés. A pénzügyi törvény. — Országgyűlés. (Április 16. és 17-éről.) — Arcátlan szolgálattelkek. (Irta: G. Biró Zoltán.) — A szegedi mandátum. Lepényi Miklós képviselőjelölt. — Tárca: Verses krónika. — Hírek. — Mi ujság a nagyvilágban? — Hitélet. (Társulati naptárral.) — Könyvespolc. — Közgazdaság. — Piac. —

Szerdai 48. szám. Vezércikk: A szegedi választás. (Irta: Néppárti.) — Politikai hírek: Az általános szavazás joga. Meghívó. — Országgyűlés. (Április 18. és 19-éről.) — Néppárti (nagykanizsai) gyűlés. — Az új törvények hatása a református egyházban. — Bécs polgármestere. — Tárca: Bűnbánat. (Költemény: Kontúr Bélától.) Repülő emberek. — Hírek. — Mi ujság a nagyvilágban? — Könyvespolc. — Humor. — Budapesti piac.

A nagyváradai katolikus kör megnyitása. Nagy ünnepek között, lelkes hangulatban tartotta meg a mult vasárnap Nagyvárad katolikus közönsége a saját körének megnyitási és felszentelési ünnepélyét. Délelőtt tizenegy órakor Schlauch Lőrinc bíboros-püspök a váradolaszi plébánia-templomban Veni-Sanctét tartott, a mely után Dencs János esperes-plébános teljes egyházi díszben a kör összes helyiségeit fölszentelte. Maga a díszközgyűlés délután 4 órakor volt: a kör termeit ez alkalomra a város előkelősége a zsufolásig megtöltötte s Batthyány József gróf elnök négyszáz hallgató előtt mondotta el nagyhatású megnyitó beszédét, mely a hazafiság hangján szól a magyarokhoz és katolikusokhoz s férfias nyíltsággal nagynak és sürgősnek mondja a katolikusok tömörülését. A hatalmas beszéd, melyet többször szakított meg a hallgatóság tapsa és éljenzése, páratlan lelkesedést keltett. Utána Szabó László olvasta „A második renaissance“ című értekezését, mire a közgyűlés a „Szózat“ éneklésével véget ért. Este 200 terítésű bankett fejezte se a nagyszerű ünnepélyt.

Zarándoklat Nagy-Mária-Cellbe. Azon magyar zarándoklat, mely minden év tavaszán a világhírű bucsujáró helyre Nagy-Mária-Cellbe Pozsonyból szokott kiindulni, ez évben május hó 4-én a pozsonyi szt.-Ferenc-rendiek zárdatemplomából az előzőleg megtartott ünnepélyes isteni tisztelet után Nagy-Mária-Cellbe megy, hova az utat gyalog megtéve ugyanezen hó 9-én délután 4 órakor érkezik. Innét vissza, meglátogatva a Szt.-Háromság és Mária Taferl kegyhelyeket szintén gyalog jön egész Marbachig, a honnét a zarándoklót a Dunagőzhajózási Társulat e célra megrendelt hajója 1 frt 50 kr. személyenkinti viteldij fejében május hó 14-ikére Pozsonyba szállítja. A résztvenni kívánókat ezennel felhívom, hogy legkésőbb folyó év május hó 4-ére Pozsonyban legyenek, mert az indulás kezdete ugyanezen nap reggel 8 órakor lesz. Pozsony 1896. április 12-én P. Tóth Oswald szt.-Ferenc-rendi áldozár, zarándoklatvezető.

Olvasógép. Egerből írják, hogy ott feltűnő találmánnyal áll elő Izsépi Vilmos tanító. Az idei kiállítás tanügyi csoportjában egy olvasógépet mutat be, melynek segítségével 6 hónap alatt megtanul a gyermek olvasni. A gép két részből áll, egyik rész a betűk hangoztatására, másik a szavak kimondásának tanítására szolgál.

A kínai alkirály Budapesten. A sanghaiban székelő osztrák-magyar főkonzul értesítése szerint a Sanghaiban megjelenő angol és német lapok sűrű közlései a mennyei birodalom széles köreiből keltettek figyelmet a magyar nemzet ezredéves ünnepei iránt. Arról van szó, hogy Li-Hung-Chang-Michlii alkirály, Kína egyik legnagyobb államférfia, a ki a moszkvai ünnepélyeken a kínai császárt fogja képviselni, a cár koronázása után körutat tesz az európai udvaroknál és ez alkalommal megtekinti a magyar nemzet ezredéves kiállítását.

Kedélyes tolvaj. Özv. Zvalarényi Jánosné kis-várdai Iakos, husvét vasárnapján a templomba ment. Ezalatt valaki a lakásáról 400 frtot elloptott. Az özvegy a rendőrség segélyét kérte föl, de ez teljesen hasztalan volt, mert a tettest nem voltak képesek kideríteni s elfogni. Minap egy helyben föladott ajánlott levelet kapott, amely 15 frtot és a következő sorokat tartalmazza: „Ha más-kor el megyen hazulról, vigyázzon ajtajára s ablakára. Ezt a kis pénzt vissza ajándékozom.”

Hosszu parlamenti ülés. Mint egy angol lapnak Ottavából jelentik, az ott üléselő kanadai alsóház a múlt héten egy ritka gyűlést élvezett végig. A gyűlés hétfő délután három órától csütörtök este hat óráig, szóval egyhuzamban teljes hetvenöt óráig tartott. Napirenden a kormány költségvetése volt, melylyel szemben az ellen-zék így akart tüntetni.

A „Herkó Péter” sajtópöre. A budapesti sajtóhíró-ság előtt április 27-én lesz annak a sajtópörnek a tárgyalása, melyet az ügyészség a „Herkó Péter”-ben megjelent „Dal a zsidókról” című vers miatt Gáspár Imre szerző és Markos Gyula tár-szerző ellen indított. A vádat Katona Béla királyi ügyész képviseli, az első vádlottat egy ismert országgyűlési képviselő, Markos Gyula pedig önmagát fogja védeni.

A kasszabetörő szökése. A nemzetközi kassza-betörők feje, Papakoszta Dimitri este megszökött a pestvidéki törvényszék rabkorkázából, ahova beteges-keése miatt zárták. Papakoszta nem ment el egyedül, a szinte elképzelhetetlennek látszó szökéséhez társakra volt szüksége s ezeket megtalálta két fogoly társában Scheiber Dezső és Kázár Ambrus betörések és lopások miatt fogva tartott rabokban. A betörő-király fekete szalonruhában menekült el a fogházból, sőt volt egy másik ruhája is, a melyet Kázárnak adott, a ki csak alsó ruhában szökött meg börtönéből. Arra nézve, hogy a három rab miképpen szökött meg, nem tudnak bizonyosat a börtönben se. Mikor este kilenc órakor a börtön Ujvilág-utcai kapuját bezárták és minden egyes cellába benéztek, vették észre, hogy három rab hiányzik, akik közül természetesen Papakoszta eltűnése keltett legnagyobb izgatottságot. Kutatni kezdett azonnal a rendkívül nagy épületben, s csakhamar észrevették, hogy az első emeleti árnyékszék vasrácsozata kifeszítve van. Papakoszta és társai tehát ezen át szöktek meg s ez nyaktörő ut lehetett, bármint történt is. Papakoszta szökésének hírére a főügyész helyettes azonnal a törvény-szék helyiségébe ment, átvizsgálta a börtönöket, értesítette a rendőrséget. A szökés hírére a rendőrség azonnal széleskörű intézkedéseket tett.

Pulszky Károly becsületrendje. A képvásárlási vissza-élések miatt a börtönbe került Pulszky Károly egyebek között a francia becsületrendnek is lovagja volt. Az érdemrendre Pulszky 1885-ben tett szert, ugyanis az akkori országos kiállításra Budapestre érkezett francia társaságot ő kalauzolta. A társaság vezetője, Lesseps Ferdinánd aztán kieszközölte Pulszky számára a becsület-rendet. Ezt azonban nem viselheti már, mert gróf Tu-renne budapesti főkonzul azonnal jelentést küldött Pá-

risba a Pulszky-botrányról, mire aztán Pulszky Károly nevét rövidesen kitörölték a becsületrend tagjainak sorából.

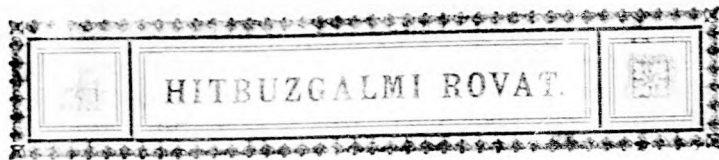
A hatóság lefoglalta szerkesztőségünkben a „Zsidó vérgyilkosságok” című munkát. Lapunk zártakor reggel tíz óra után négy titkos rendőr kíséretében megjelent szer-kesztőségünkben egy hatósági közeg és kijelentette, hogy a „Zsidó vérgyilkosságok története” című művet, melyet nem rég adtunk ki, lefoglalja és egyuttal házkutatást rendel el. Mindössze 75 példányt találtak a szerkesztői szobában. A vizsgálatot kiterjesztették a munkatársak szobájára, a kiadóhivatalra, a nyomdára, de eredménytelenül. Az utcán, a ház előtt detektív járt kelt, nehogy a vizsgálat alatt valamit kivihessünk. A hatósági kiküldött Lepsényi szerkesztőnket nem találva itthon, Németh Gellért szerkesztőnk és gelsei Biró Zoltán munkatársunk je-lenlétében olvasta föl az indokolást. Az indokolás szerint a sérthetlen derék izraelita felekezet ellen követtünk el *izsztatást*, midőn történelmi *igazságokat* ki mertünk adni. Ime az alkotmányos állam korlátol-hatlan sajtószabadságának gyönyörű megnyilatkozása! Nincs többé cenzura! Eljen a haza! Eljen a millenium! Eljen az alkotmányos szabad Magyarország! Ne bántsd a — zsidót!

MI UJSÁG A NAGYVILÁGBAN

Franciaország. A múlt héten egy nagyobb francia zarándokcsapat érkezett Rómába, a kereszténység fő-városába. Ő szentsége a pápa fogadta a zarándokokat s a többek között ezeket mondotta Renonard püspöknek, a zarándokok vezetőjének: „kimondhatatlan örömünkre szolgálna, ha Franciaország a szabadkőműves páholyok sötét igáját magáról lezárná s visszatérne ősei lovagias, keresztényi szelleméhez; úgy látszik azonban. mintha időlegesen gonoszság diadalmaskodnék, megbontva az egységet azok közt, kik a leghivebbek voltak. Épen az a szeretet, melyet hazátok iránt táplálunk, ez a meleg szeretet beszél belőlünk, mikor féltünk titeket s imá-dozunk értetek, hogy az igaz utat újra megtaláljátok.”

Olaszország. Az afrikai olasz helyzet állásánál újabban a következő tudósítást adhatjuk: Ápril 21-én két paraszt ember Baldissera tábornoknak levelet hozott Menelik negustól és Ras Mangasától. A negus levelében azt írja, hogy miután a Salsa őrnagygyal kö-zölt békefeltételeket az olaszok nem fogadták el, kéri hogy erre vonatkozó két levelét küldjék vissza és jelenti, hogy Salsa őrnagyot tuszul visszatartja; azonban meg-igéri, hogy a levelek megérkezése után őt azonnal szaba-don bocsátja. Minthogy Baldissera tábornoknak nem áll érdekében az, hogy az említett leveleket visszatartsa, azokat azonnal elküldte Menelikhez. Ras Mangasa azt írja levelében, hogy a császár (Menelik) azt mondta neki, hogy kössön barátságot Baldissera tábornokkal. Mangasa hozzáteszi, hogy ő a békét szereti és keresi. Baldissera tábornok azt válaszolta neki, hogy ő is kívánja a békét. Menelik királynak ezen eljárása következtében Baldissera tábornok a béketárgyalásokat megszakítottaknak tekinti.

Egyházi szerek, templomi zászlók és lobogók stb. bevásárlására ajánljuk **GAVORA JÓZSEF** egyházi szerek műintézetét Budapest váci-utca 17.

Sz. Turib, limai érsek.

Április 27.

1538 november 16-án született Spanyolországban. Atyja Mongrobejo spanyol nemes.

Gyermekkorától az erénynek élt. A bünt utálta; a bold. Szüzet, mint édes anyját, kiválóan tisztelte, zsolozsmáját és a sz. olvasót naponkint elmondta, szombaton pedig böjtölt. Ebédjét a szegényekkel megosztotta. Önmagát annyira sanyargatta, hogy önsanyargatását mérsékelni kellett.

Fejlettebb korában Valladolidban tanult. Legfelsőbb tanulmányait a szalamankai egyetemen végezte.

Tudományai, lelkiismeretessége, II. Fülöp király figyelmét magára vonta. A király öt különféle hivatalokban alkalmazta, végre Granada kormányzójává tette.

A limai érsek halála után a király az érseki székre Turibot vélte alkalmasnak.

Lima Dél-Amerikában, Peru tartományban van. Peru gazdag volt az aranybányákban, de a vallásosságban megfogyatkozott. Apostoli szellemű főpásztorra volt szükségük. Ilyennek vélte a király Turibot, jölehet Turib ekkor világi ember volt.

Turib figyelmeztette is a királyt és a tanácsot, hogy az egyházi törvények szerint válaszsának a papok közül. Ő mint világi ember, de különben is, képtelen ily nagy felelősséggel járó tisztségre.

Ellenvetése azonban tekintetbe nem vétetett. Végre is a minden felől jövő kéréseknek engednie kellett.

Az egyházi rendeket fokozatosan felvette. Pappá, püspökké szenteltetett. Ezután pedig hajóra szállt és a tengeren át Limába indult. Szerencsésen el is érte a partot. Ez 1581-ben történt. Turib ekkor 43 éves volt.

Peruban működtek ugyan hittérítők; működésüket azonban nagyon akadályozta a kormányzók és egyéb világi hivatalnokok kapzsisága és kegyetlensége, akik embertelen bánásmódjukkal, a benszülőtteket, a pogányokat és a megtérteket egyaránt elkészerítették az európaiak ellen.

Turib szive elszorult, amikor a keresztény

hitéletet oly siralmas állapotban találta. De nem érte be a hiábavaló sopánkodással, hanem erősen elhatározta magát a bajon, ha élete árán is, de okvetetlenül segíteni.

Első teendője volt értelmes, erényes, buzgó lelkipásztorokról gondoskodni, akik a legmegközelíthetlenebb barlangokban is készek legyenek felkeresni a lakókat és őket ott oktatni és szent-ségekkkel ellátni.

Zsinatot tartott és azon elhatározta, hogy minden második évben megyei, minden hetedik évben pedig tartományi zsinat tartassék, hogy ezáltal az egyházi figyelmet annál könnyebben fentarthassa.

Ha papjai botrányt okoztak, kivált fukarsággal, kapzsisággal, akkor a botrányt okozók iránt szigoruan járt el. Semmiféle jogsértést nem tűrt, akárki követte legyen is azt el.

A gonoszok félték is tőle, mint ostoruktól, az elnyomottak ellenben áldották, mint védőjüket.

A spanyol helytartóknak és egyéb hivatalnokoknak Turib viselete nem tetszett. Természetesen, mert garázdálkodásukat nem folytathatták. Üldözték is Turibot. Turib szeliden és békével türt az üldöztetést, a megvetést, a kellemetleneket. Saját személyével, becsületének megsértésével nem törődött. De az egyházi törvényekből hajszálnyt se engedett.

Erélyességével és tapintatosságával, bár nehezen, de mégis sikerült a legsúlyosabb visszaéléseket megszüntetnie. Krisztus s az evangelium szelleme diadalra jutott, a hitélet, akár csak a kereszténység első századaiban felvirágozott.

Állítottat templomokat, papnöveldeket, iskolákat, kórházakat, szállodákat.

Amikor Limában volt, a kórházakat naponkint látogatta, a betegeket vigasztalta, oktatta és a halálra előkészítette. Mirigy halál dult az országban. Turib a legszükségesebbeket is megvonta magától, csak hogy embertársain segíthessen. Körmeneteket tartott, vezekelt. Az embereket is vezeklésre szólította fel, hogy így megengesztelni törekedjenek az Ur Istent.

Hogy csak egy lelket megmenthessen, kész volt a legnagyobb szenvedésre is. A legnagyobb bajjal, sőt életveszéllyel is felkereste az erdőkben, a hegyek között tévelygő szegény hindu népet. Keresztet állított fel közöttük.

Krisztus keresztjéről, szenvedéséről, haláláról, a megváltásról . . . szólt hozzájuk.

Lassan lassan megnyerte őket Krisztusnak. Háromszor járta be a rengeteget.

Először 7 évig, másodszor 5 esztendeig, harmadszor haláláig tartott körutazása.

Sokszor figyelmeztették a veszélyekre, melyek reá várnak. E jó akaratu figyelmeztetésekre azt felelte: „Ha Jézus Krisztus az égből jött alá, hogy az embereket üdvözítse: akkor a pásztor-nak is mindig késznek kell lennie az ő dicsőségeért bármily szenvedésre.“

Hogy annál sikeresebben működhessék, Peru nyelvét is késő öregségében is folytatta, tanulta.

A nap bizonyos idejét imádságra és elmélkedésre fordította, a legnagyobb részét pedig tanítással, hitelemzéssel töltötte.

Érényei között első és legfőbb az alázatos-ság volt. Amit jót tett, azt titokban tartani iparkodott.

Utolsó útjában Limától 28 mérföldnyire, Gonta községben megbetegedett.

Érezte, hogy többé meg nem gyógyul. Ezt ki is mondta. Amije volt, a cselédje és a szegények között osztotta ki. A templomba kíváncszott, ott óhajtotta az Ur Jézust magához venni, de nagyon gyenge volt, fel nem kelhetett. Ugy áldozott csak meg.

„Uram kezeidbe ajánlom lelkemet“ voltak utolsó szavai.

Egy év mulva testét, amelyet egészen épnek találtak, Limába vitték. XIII. Benedek pápa Turibot 1726-ban a szentek köze iktatta.

Miért fáradt Turib? Mért áldozta fel kényelmét, mért veszélyeztette egészségét, életét? Azért, hogy a pogányokat megtéríthesse, a hamis a roszon uton járókat, a jó uton vezethesse.

Nagy Isten kegyelme az igaz hit.

Mi az igaz hit? kétségkívül az, ha valaki az igazat tartja igaznak, nem pedig a hamisat.

Hinni minden ember hisz. De hát vajjon valóban igaz is-e az, mind amit ő hisz, vagyis igaznak tart?

Sokat hisznek az emberek olyant, a mi nem igaz és e hitüknek bizony nem egyszer kárát is vallják. Az ember azért óvatos legyen és ne higgyen bárkinek is, főképp ha vallási hitről van szó. Ennél különösen vigyázni kell. Azért int az apostol is; hogy ne higgyünk minden léleknek, hanem vizsgáljuk meg, ha vajjon Istentől való-e az?

Ha már a földi dolgokban is kárát valljuk, ha hamisat tartunk igaz gyanánt, sokkal inkább rajta veszünk hamis hiten a vallási téren.

De hát feltalálhatjuk az igazságot? kinek higgyünk?

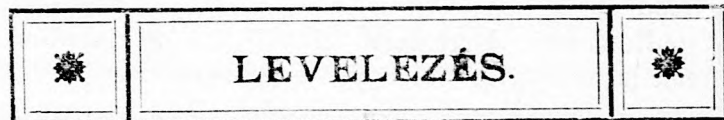
A vallási ügyekben az anyaszentegyház a legfőbb tanító! Azt kell hinnünk, a mit a kath. anyaszentegyház, hogy higgyünk elénk ad. A kath. anyaszentegyház az igazság oszlopa és erőssége. Ő vette át Krisztustól az igazságokat, ő is örzi és hirdeti azokat.

Arról meg legyünk biztosak, hogy a kath. egyház az igazságot hirdeti. Mert hiszen Jézus amint megigérte, az egyházzal marad a világ végeig. Azután meg a Szentlélek is, aki az igazság lelke, az egyházzal marad örökké és oktatja az egyházat arra, a mit az Ur Jézus tanított.

És a pokol kapui sem vesznek erőt az egyházon, amint azt az Ur Jézus mondá.

Ha az egyház hamisat tanítana, akkor már nem lenne vele az Ur Jézus, sem a sz. Lélek; akkor a pokol, a hamisság, erőt nem venne rajta, az igazság oszlopát és erősségét ledöntené. Ámde akkor az Ur Jézus biztosító szavai nem igazak. És pedig lehetetlen, hogy Jézus az Isten fia az igaz Isten ne mondjon igazat.

Bizzuk magunkat azért nyugodtan az egyházra.

A zsidó szemtelenkedés egy diszes példáját mutatjuk be az alábbi otromba levélben, melyet tegnap kaptunk Szegedről, persze *névtelenül*; mert az a vitéz náció, melytől e sorok származnak, szeret a sötétben maradni, ha piszkolódik, nehogy az arcátlankodás tor-kára forrjon.

Ebből a levélből látszik, mily iszonyu hatalmas van a zsidóságnak már Szegeden is s mennyire bizik erejében.

De hát halljuk a levelet:

Szeged, 1896. ápril hó 19.

Lepsényi Miklós urnak Budapestén.

Az ujságokban olvasom és itt városunkban is minden utcáskon csak azt hallom, hogy önt a néppárt jelölte a megüresedett II-ik kerületbeli képviselőségre. Ez szép és magában véve nincs is hozzá szavam. Elvégre is valakit jelölni nem nagy erőlködésbe kerül. A mi azonban a választást illeti, kedves tisztelendő atyám, arra már van egy kis megjegyezni valóm. Mi zsidók Szegeden, — a kiket ön a lapja után ítélve nem nagyon szerethet, — mondom mi zsidók, mi „kanálfülű héberek“ gondoskodni fogunk arról, hogy ne úgy történjék minden, ahogy ön kiszinezte magának. Mindenekelőtt figyelmeztetem, hogy hagyjon abba minden hiábavaló törekvést a megválasztatását illetőleg s ha a csúfos kudarcot s esetleg még *más valamit* ki akar kerülni, legjobb lesz, ha le se jön városunkba, hanem megmarad továbbra is a „nép“ érdekeiért küzdő szerkesztőnek. Ugyan mondja meg őszintén, mire alapítja kedves tisztelendő atyám a reményét, hogy Szegeden jelöltséget merészelt elfogadni? Azt hiszi talán, hogy ha szép ígéretekkel teli programbeszédet fog tartani, ha a buta tömeget sikerül meghódítania, hogy akkor a megválasztatása bizonyossá válik? Abban bizakodik

talán, hogy a tanyai zsiros parasztság lelkesül magáért? — Hát bajnak ugyan baj, hogy ostoba parasztok a maga nevének életésébe rekedeznek már most is, hanem azért higye el nekem kedves Lepsényi páter, hogy maga nem lesz Szegeden képviselő, ha a nép feje tetejére állva követeli is. A hatalom a mi kezünkben van, úgy lesz ahogy mi akarjuk. Mi pedig mindent el fogunk követni az ön megbuktatására, a mi nekünk könnyű szerrel fog sikerülni. Abcug Lepsényi.

Egy zsidó választó.

Nem tehetjük, hogy egy-két sort ne füzzünk még a fenti piszkos zsidó-fenyegetéshez.

Különösen arra kívánunk rámutatni, mily megvetőleg szól ez a névtelen zsidó kölyök a derék keresztény népről.

Azokat „buta tömeg”-nek, „zsiros paraszt”-nak nevezi.

Borzasztó, hogy saját hazánkban ide jutottunk. Tehát az a magyar földműves nép, mely verejtékével öntözi és munkájával gyümölcsözővé teszi a magyar haza szent földjét, az a szegény nép a zsidó szemében csak „buta tömeg”, „csak zsiros paraszt?”

Azt a népet, mely vért és életet áldoz a hazáért, mely a haza terheit hordozza, míg a hazátlan zsidóság csak arat, s még az adózás alól is kibujik, — az a nép csak „buta tömeg”, csak „zsiros paraszt”?

Tudd meg hitvány zsidó, hogy lehet annak a szegény földművesnek a ruhája zsiros, mert az nem helyél ám mint te, — s ki lehetsz te vasalva igen szépen, de a lelke százszor tisztább mint a te hetvenhedik ősidé volt, ki talán a rongyon kezdte, pálinkán folytatta és palotákon végezte.

Ne merd te bántani azt a derék magyar népet, ne merd, mert baj lesz ám.

Budapesti piac.

Hüvelyes vetemények és termények.

Babnagyt fehér 8—8.50 kis gömbölyű 8.25—8.50 frt., törpe 9 frt., barna 7 frt., tarka 6 forint.
Borsó 8.50—9.50 frt. hámozott 12.50 frt.
Lencse 8—12 frt.
Köles 5.25—5.50 frt.
Mák 00.18 frt.
Kendermag 9—9.50 Mind 100 kilónkint.

Vetőmagvak.

Vöröslóhere 26—32 frt.
Lucerna 35—42 frt.
Baltacim 9—9.50 frt.
Bükköny 6—6.50 frt.
Takarmányrépamag. Obendorfi 25 frt., vörös Mamuth 22 frt., olajbogyó-alaku 22 frt., eckendorfi 22 frt. Mind 100 kilónkint.

Baromfi, vad, tojás.

Öreg tyúk páronkint 1.50—3.00 frt.
Csirke 1.00—1.50 frt.
Idei csirke 1.30—1.40 frt.

Husos lud 3.50—4.50 frt.
Husos kacsa 2.00—2.60 frt.
Hizlalt kacsa 3.50—4 frt.
Kappan 1.80—3.00 frt.
Pulyka 3.20—5.00 frt.
Vad disznó kilogrammonkint 60—60 kr.
Tojás 1440 darabot tartalmazó láda 23.00—28.50 frt.

Marhavásár.

Jármos ökör 320—420 frt páronkint.
Fejős tehén tarka 50—150 frt. bonyhádi tehén 95—200 frt darabonkint.

Vágómarha. Magyar ökör 20—28 frt. Szerbiai ökör 27—30 frt. Bivaly 18—22 frt. Tehén 20—27.00 frt. 100 kilogrammonkint.

Szurómarhavásár.

Élő borju 26—35 frt. párja.
Leölt borju 45—50 frt. 100 kilogrammonkint.
Élő bárány 4.00—6.50 frt.
Leölt bárány 2.75—7 frt páronkint.

Juhvásár.

Elsőrendű (kiviteli) birkáért 16—22 frt.
Jóminőségű (anya) birkáért 9—11 frt.
Középmínőségű (anya) birkáért 6—9 frt.
Jóminőségű kiviteli (ürü) birkáért 19—22 kr.
Középmínőségű (ürü) birkáért 16—18 kr. kilogrammonkint eleven súly szerint.

Lóvásár.

Könnyebb kocsiló 100—250 frt.
Nehezebb kocsiló (hintós) 100—235 frt.
Igás kocsiló 110—250 frt.
Fuvarosló 70—100 frt.
Parasztló 45—120 frt.

Takarmányvásár.

Réti széna 2.25—2.80 frt.
Muhar 2.30—2.70 „
Zsupszalma 2.00—2.20 „
Alomszalma 1.00—1.30 „
Kukoricaszár 1.25—1.40 „
Sarju 1.90—2.40 „
Szalmaszeccsa 1.80—2.20 „

Lisztüzlet.

Szám.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
frt	11.00	11.30	10.50	10.10	9.20	8.60	8.20	7.20	4.80
	Korpa finom 3.35 gromba 3.40								

Gabnapiac.

					frttól	frtig
Buza	bánsági új	..	77—81	kg.	6.70	7.00
—	tiszavidéki	..	77—81	„	6.75	7.10
—	pestvidéki	..	77—81	„	6.70	7.05
—	fehért.	..	77—81	„	6.80	7.10
—	bácskai	..	77—81	„	6.80	7.15
Rozs	elsőrendű	..	70—72	„	6.40	6.45
—	másodr.	..	..	„	6.35	6.40
Árpa	takarmány	..	60—62	„	4.50	4.70
—	égetni való	..	62—64	„	5.10	5.70
Zab	..	..	39—41	„	6.15	6.50
Kukorica	..	..	—	„	4.05	4.10
Köles	..	..	—	„	5.25	5.50

A szerkesztésért felelős: Lepsényi Miklós.

**Specialista
Sérvkötyőkben!**

Cs. és kir. osztrák-magyar
és belga kir. szabadalom!

Kitüntetett Brüsszel 1893-ban
aranyérem és díszokmányjal.

KELETI-féle sérvkötyő
orvosi tekintélyek véleménye sze-
rint a legkövetesebb ezen nem-
ben, nem csuszik, nem gyakorol
kellemetlen nyomást és eltávolítja
czélszerű szerkezeténél fogva az
eddig sérvkötyők hiányait.

KELETI-féle sérvkötyő
idomítható pelottával, szarvasbőr-
védővel és biztonsági övvel. Árak:
egyoldalu 6-8 frt. kétoldalu 12-
16 frt. Gyáramban készülnek ezen-
kívül mulábak, műkezek, egyenes-
tartók járó és nyújtó gépek, Hes-
sing-féle rendszer szerint.

Rendeléseket pontosan eszközöl.

KELETI J.
Kötészerész és orvossebészeti mű-
szerész.
Főüzlet és sérvkötyészeti műhely:
Budapest, IV. k. Koronaherczeg-utca 17. Sebészeti műszergyár:
Rostély-utca (Károly-laktanya) 15. Képes árjegyzék ingyen s berm

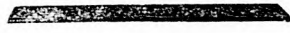
Lathreiner-féle
KÉZRENYELVÉKAVE
Vegyületek és bábkávéhoz
Készítik

A
Magyar Néplap

most már

22.000

példányban

jelenik meg és e mellett a
**legcsebb és a legel-
terjedtebb** heti lap.Hirdetéseket lapunk szá-
mára kizárólag a
„Magyar Néplap“ kiadó-
hivatala fogad el.**Makulatur papiros**
métermázsanként 6 frt
50 krért kapható lapunk
kiadóhivatalában**„Felhivatik“**a tisztelt olvasóközönség e lap 14. számú április 3.
„**VILÁGHIRŰ KÁRPÁTI KASZA**“
hirdetésére.

mert esakis

BERGL SIMONNÁL, Somogy-Szill rendelhető
meg a valódi finom jó kasza, mely minden világiállításon
kitüntetve lett.**HALÁCSY S.**ajánlja a **kiállításra** feljövő t. közönségnek
fényképeszeti műtermét, hol **fényképek**,
krétarajzok, **olaj** és **aquarell** képek, vala-
mint különösen**esoportok**a legszebben és legjutányosabban készítettnek
Kerepesi-ut 30. sz. I. emelet.**A Szt.-István naptárt**mindazon t. előfizetőinknek, kik
még megrendelni óhajtják, 20 krért
kiadóhivatalunk postafordultával
megküldi.**A „Szent Gellért“ könyvnyomda**elvállal mindennemű megrendelést, egyházi, községi és magán jellegű **nyomtatványokat**, es szál-
litja azokat a legrövidebb idő alatt, s legjutányosabb áron; erős, jó papírt ad s tetszetős, csinos
kiállításra nagy súlyt fektet.Tisztelettel kérjük a főt. Plebános urakat, a községi előljárókat, a különféle egyletek tagjait s minden
katholikust, hogy nyomdai megrendeléseiket ezentul ne zsidó vagy szintelen nyomdában eszközöljék,
hanem keressék meg a „Szt-Gellért“ katolikus könyvnyomdát, mely mindenkor rendelkezésükre áll
s így támogassák a kath. ügyet. Fogjunk össze valamennyien, akkor boldogulunk.Könyvnyomdánk mint a katolikus érdekek megrendíthetetlen támogatója, büszkeségét helyezi abba,
ha az igényeket minden tekintetben kielégítheti s a megrendelőktől csak dicséretet arathat.

Budapest, 1896. Práter-utca 44.

Tisztelettel

a „Szent-Gellért“ könyvnyomda.

Apró hirdetések egyszeri közlése szavanként 2 krral fizetendő. Vastagon szedett betűk kétszeresen számíttatnak. Címmei feladottak után 30 kr. bélyeg is fizetendő.

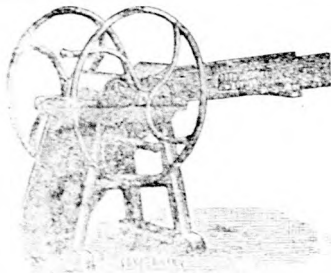
Cím alatt a hirdető neve, város vagy utca megnevezése s a postarésztante szó értendő.

HIRDETÉSEK

felvételnek lapunk kiadóhivatalában
Budapest, Práter-utca 44.

Allandó hirdetések petit soronként 6 kr. s nonparellisor 10 krral számíttatnak. A közlési díj készpénz vagy levélbélyegekben előzetesen melléklendő.

Levélbeli felvilágosítás csak a hirdetés és válaszbélyeg beküldése mellett adatik.

TRESZKONY MIHÁLY.

Nagy-Bittse (Trenesém.) mezőgazd. gépgyáros ajánlja: járgányokat, szecsavágógépeket, cséplőgépeket, rostákat, konkolyválasztókat, sorvetőgépeket, daráló malmokat, répa és burgonya vágógépeket, káposztagyűjtő gépeket, kukoricamorzsoló gépeket, különféle ekéket és boronákat, amer. gereblyéket, esztörő gépeket, malata zúzókat, amer. ruhamangorlókat, körfűrészeket és tizedes mérlegeket.

Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök.

Lourdesi viz

a csodaforrásból, eredeti literes palackokban kapható — **egyedül** —

Stampfl Gusztávnál,

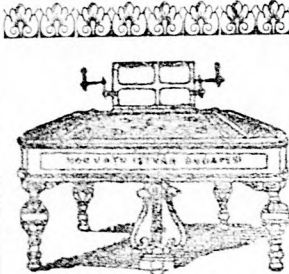
Budapest, VIII., Gólya-utca 28. sz.

Ára bérmentve, csomagolással 2 frt 10 kr.

Vetőmagvak!

Evek óta gondos kiválasztás útján termelt és honosított, legjobb rendszerű külföldi és saját találmányú gépeken tisztított, a budapesti m. k. magvizsgáló és a magyaróvári m. k. növénykísérleti állomások által vizsgált és olomzárólt magvaink: **Vörös lóheremag, Sárga Oberndorfi répamag**, továbbá székely és prairie királyné tengeri, tavasszal vehető őszi takarmányborsó, fehér törpepaszuly, vörös Mont d'Or karosbab, óriás-szemű lenese kaphatók **Gróf Toloki Árvéd drassói uradalma** intézőségétől u. p. Koczka.

Ugyanott allgani fajtehenek, fajborok továbbá tábla- és határjelző szőlők, keréketők, gerendák tölgyfából kaphatók

Czimbalom,

hegedű, fuvola, czitera, intona, ariston, harmonika és mindenemű mechanikai zeneművek, zongora, stb. hangszerek és azok kellekeiről árjegyzéket küldök. — Kiadásomban megjelentek: Czimbalom-iskola, írta: Kulliflay I. főhercegi zenetanár. Tartalmaz 94 dalt és számos Eütűdöt, ára 3 frt 50 kr. Czimbalmozók folyóirata szerkeszti Késmárky Árpád. Előfizetés egy évre 4 frt 80 kr. Megjelenik 14 napon egyszer, 4-6 darabbal. — Magyar tülkö-iskola. Ára 1 frt. — Mindennemű hangszerek javíttatnak.

HORVÁTH ISTVÁN,

5 es. és kir. fensége

József főherceg udvari szállítója, Budapest, Erzsébet-körút 2. és Kerepesi-út 46. szám.

A „Szent Gellért”

KÖNYVNYOMDA

valamint

a MAGYAR NÉPLAP

Mezőgazda és Krestan

KIADÓHIVATALA

PRÁTER-UTCA 44.

A gazdaközönség legkedveltebb kaszája!

„Villám kasza“

szállítása

április hó 15-én kezdődik.

1 drb	85	90	95	100 cm hosszú
ára	1:10	1:15	1:20	1:30

1 pár kasza-üllő és kalapács 1 frt 10 kr.

Egyedül csak a „Villám-kaszálm” felelnek meg a gazdaközönség teljes kivánságának, különösen az által, hogy a „Villám-kaszák” erős nyakkal, vékony, igen könnyű pengével vannak készítve és egy rendes kaszas ember kezéhez igazítva, nehogy meg kovács-közhez kelljen adni, a nyakát hajtani, mi által a kasza hátulja rendszeren kilágyul. A „Villám-kaszákat” kitalapítlan, a mi által már ki vannak próbálva, 10 darabonként postán bérmentve utánvét mellett szállítom, az esetleg meg nem felelők saját költségére visszaküldhetők, kicserélés végett.

Tisztelettel:

VIOSZ ELEMÉR.

gazd. gépek gyári raktára és a „Villám-kasza” egyedüli szállítója. Devecser (Veszprém m.)

Eddig 40.000 drb forgalomban.

20 drb után 1 drb ingyen küldök.

Iszákosság

gyógyítható a már számos esetben fényes eredménnyel használt Antitétinnel. Igen sok elismerő levél. Az illetőnek tudta nélkül is beadható. Egy adag ára 2 frt 20 kr., egy kettős adag, mely makacs bajnál szükséges, 4 frt 40 kr.; az utóbbi összeg előleges beküldése mellett, bérmentes átküldés. Kapható: Sas-nyógyiszertárban Lugoson 19. sz.

Törlesztéses

jelzálog-kölesönöket

birtokokra, házakra, telkekre, gyárakra,

rövidebb vagy hosszabb időre, az intézet által felmondhatatlanul, legeönnyösebb feltételek mellett, ugy-szintén

tőzsdei megbizások

(esetleg készpénz-fedezet nélkül is)

továbbá ingatlanok vételét, eladását, cserélését, bérbeadását, valamint személyi hiteleket is ajánl:

„AGRARIA“

kiadóhivatala

magyar gazdasági és bankforralmi intézet

(A Hollandi hitelbank vezérképviselősege)

BUDAPEST, Kerepesi-út 73. sz.